

Poznámky pro rozhovor 2. 9. 2009 v Církvi bratrské v Brně

(Který nikdy neproběhl)

Jaká témata pouštět za dveře kostela?

Vejdou tam všechna, jen některým by nemělo být dáno slovo. Nebo naopak je třeba vytvořit prostředí pro to, aby se v dobře připravených chvílích mohlo mluvit o všem. O všem před Bohem, to není žádná ostuda. Naopak chvíle zjevení pravdy. Pán Bůh se neuráží, jemu nevadí nic. Nicméně nám to vadí a pro nás má být do věcí uveden řád.

Žijeme v Schengenském systému bez hraničních kontrol a přesto s hranicemi. Jak kolem sebe vidím, i mezi církvemi jsme se dostali do *duchovního Schengenu*, čemuž jsem se po roku 1989 bránil, ale dnes to vidím jako dobré. Proto si musíme budovat pojetí hranic, vnitřní ostrahu a ne ostnaté dráty.

Doba ostnaté dráty vnucuje, přichází novodobý nacionalismus. Šílení politikové jej ještě dmýchají svými nesmyslnými pobídkami, založenými na malichernostech jejich osobních zájmů a povah. Církev je povinna držet prostředí této otevřené obezřetnosti, být příkladem a mluvit o této svobodě a držet ji – varovat před ploty a věčnými soudy nad etniky, národy. Byť by napomínali křesťané vysoké státní představitele, protože jsou to jen lidé, je to správné!

Čisté a nečisté?

Inu, tohle zproblematizoval sám Pán Bůh, když poslal Petrovi v Joppe (Skutky apoštolů 10) to prostěradlo s všelijakými tvory. My žijeme v přesvědčení, že je Pán Bůh nějak omezen. A on není. Omezujeme se my, stejně jako lid Izraele na cestě z Egypta, pro dané Boží slovo, které nám slouží k užítku. Ale: Když Pán Bůh za nečisté prohlásí to, co se nám před tím zdálo čisté jako nevěstín závoj, tak to nečisté je. Na to si musíme zvyknout. Pán Bůh je Bůh, on vše vidí, jak chce. Má ve všem jasno, nestřídá se u něj světlo a stín, není to *iluminátor*...

Potřeba oddělení? Svatost?

Oddělení *pro* Pána Boha není vždy oddělením *od* lidí. Svatost je (podle hebrejského slova) to, co *vází*, co má vážnost a to jsou někdy témata hodně provokativní!

S kým diskutovat a s kým ne? Služebníci světla, služebníci tmy...

S každým diskutovat, kdo je mi roven. S každým člověkem, protože všichni jsou mi rovni. Nebrat společenské ohledy, to se sluší. Diskuse potřebuje prostor. Za diskusi se nemůže považovat místo, kde není prostor pro oba názory. Církev by měla vytvářet prostor pro názory lidí.

Na druhém místě nemůžu diskutovat s lidmi, kteří diskutovat nechtějí, nemíní formulovat názory, ale míní mne konfrontovat s jedinou pravdou - tou jejich. O ničem jiném se nebaví. To je diskvalifikace a konec diskuse, ne kvůli nim, ale kvůli nemožnosti diskutovat.

Je chybou, že potentáti dnešní doby kastují partnery k diskusi. Křesťan by se tak chovat neměl, aby kvůli postavení, původu, světónázoru uzavíral dveře. Měl by končit s rozhovorem tam, kde není téma a zájem formulovat názory a naslouchat jiným.

Služebníci tmy jsou ti, kteří vidí boha v sobě nebo v jiných lidech. Mohou být velmi dobře postavení, mít kdejaké funkce, nemusí to být doživotní proklatci, ale v tuto chvíli slouží tmě...

Služebníci světla a služebníci, Nepravost tmy v pojetí apokalyptického textu dopisu Tesalonickým (2. kapitola) jsou součástí děje, který jak rozumím, ještě přijde. Bude utvrzením nevěrců v nevěře, nemůže být zmatením pro věrné. Je to děj, který se nás jistě dotkne, ale nemůže nás přesvědčit o něčem jiném, než o Moci Boží, která vytrvá, i když na kratičko Bůh odebere svou zábranu zlu.

Není dobré diskutovat s anděly a s ďáblem. Těm my nejsme rovni a neměli bychom si na ně dovolovat. (Epištola Judova 8) A tím spíš s Bohem máme diskutovat jen tehdy, když nám to dovolí (Abrahám nad Sodomou, Genesis 18). Když nevytvoří prostor, pak je třeba říkat jenom „Ano, Pane!“ Nejsme mu rovni, nejsme jeho kamarádi, on není náš přítel – jen nás nazval svými přáteli. Žádná familiérnost (Jan 15, 14).

Máme vůbec diskutovat? Diskutovalo se v Areopágu, v synagóze se kázalo...

Tím si nejsem tak jistý. Předně Pavel v Areopágu pokud se nemýlím kázal... (Skutky apoštolské 17) A Kristus Pán se v synagóze také přel, či diskutoval – třeba v domácím Nazaretě. Pokud by tato otázka znamenala tlak na jednosměrnou komunikaci v kostele, tak jsem proti. To nemá žádný rozumný základ, natož to není ani biblické.

Média a pravda

Média vždy ukazují pravdu. Buď se jim povede zaznamenat to, co se stalo, pak *svědčí o samé pravdě*. A nebo se jim podaří vykreslit *obraz pravdy*, třebaže značně zkreslený. Pak vyprávějí pravdu o době, o myšlení, o názorech. Média je třeba sledovat a mít s nimi kontakt.

Je otázkou, zda máme sílu a čas třídit svědectví médií. Což je klíčové. Informační dálnice se řítí strašnou rychlostí a zprávy je třeba analyzovat. Církev, podle mého názoru velice pochybila, když nevěnovala čas, peníze a energii pro PR – vztahy s veřejností. Uzavřela se do svého obrazu o Pravdě a do svého obrazu o zlém světě.

Církev si zkusila udělat z médií tlapkač. To je druhá chyba. Církev si zkusila nerozohněvat mediátory a nerozohněvat také politiky, kteří za mediátory stojí. Soustředila se na svůj záměr: Protlačit několik klíčových slov svou řečí, které není rozumět. Naproti tomu jsme mezi církví a médii zanedbali komunikaci na stejné úrovni a ve stejné kvalitě, zanedbali jsme hledání nových slov, názorných příkladů, chybějí nám zasvěcené komentáře...

Odmítání biblických témat a postojů společnosti a jeho důvody.

Média a svět odmítají biblická témata, protože to jsou témata, který nerozumí, které nepochopili a které neodpovídají na jejich otázky. To je logické a pochopitelné. To jim není možno vytýkat. Spíše se nad tím zamyslet. Tohle odmítání by nám mělo vadit a měli bychom se nad ním zamyslet.

Pakliže jsou témata odmítána proto, že mají pravdu, že se jejich nosiči strefili, pak je to odmítnutí předzvěstí vážného střetu. Pak by nás mělo povzbudit k prohloubení práce na tématech až dospěje k otevřenému souboji a otevřenému odmítnutí. To už je součást vítězství.

Co je veřejné? Veřejný prostor a rodina. (Jak říkala jedna sestra: „Abych se stala svému muži bližním, musela bych se s ním rozvést...“)

Té ilustraci nerozumím. Bližním je mi ten, koho Pán Bůh postavil vedle mne, kterého nemohu přejít, leda bych si to nějak zdůvodnil. Když ve známém podobenství O milosrdném Samaritánu našel v trosce pohozené v rokli západně od Jordánu ten Samaritán bližního, tak nepocítil odpovědnost za nemohoucí v třeba v Aškalónu, ale o všechny nemohoucí ve světě se postaral tím, že ošetřil toho jednoho v rokli.

Manželka je mi bližní na celý život. Postarám-li se o ni, starám se o celý svět. (Mužům se stává, že občas vidí za nejdůležitější válku v Afghánistánu a sazby daně z přidané hodnoty v Čechách či co jiného...)

Manžel je pro manželku bližním na celý život. Když se stará o něj, stará se o toho nejdůležitějšího. (Ženám se stává, že se starají o spoustu důležitých maličností, přesně našité knoflíky, dobře barevně sladěné přehozy na kolébce, dětská dyslexie nejmladšího potomka.)

Pán Bůh si však dovede zavolat i Petra od rodiny. Má pro něj úkol, který se nedá zastoupit. Staral se o celý svět. Pán Bůh si vyškrábl Marii z běžného lidského pochodu plození a dal jí plod bez semene, čímž se postarala o celý svět. Ustát to, bylo důležitější, než založit pevné hnízdo s Josefem.

Veřejné je naprosto všechno. A co není nyní, to bude jednou hlásáno ze střeš... (Matouš 10, 26)
Žijeme tedy v mezidobí, kdy je třeba žít odpovědně v rodině a zároveň dostát vše potřebám Božím v tomto světě. Kristus učedníkům říká: „*Co vám říkám ve tmě, povězte na světle; a co slyšíte v soukromí, hlásejte se střeš. A nebojte se těch, kdo zabijejí tělo, ale duši zabít nemohou; bojte se toho, který může duši i tělo zahubit v pekle.*“ (Matouš 10, 27n)

Bible a noviny?

To už jsme načali jednou. Obojí je důležité. Bible je Slovem Božím a noviny svědectvím, jak daleko od toho Slova jsme zašli. A kde teď jsme.

A v tuto chvíli myslím na to, jak lehko jsme se vzdali křesťanských novin, tedy novin dělaných křesťany. Pamatuji si, jak mne přesvědčoval Karel Hvizďala, abychom udělali křesťanský týdeník. Tištěné noviny. Kdybych měl prostředky, pustím se do toho i dnes. Myslím, že vím, o čem je řeč a myslím, že bych to uměl. Ale nezůstal bych u toho, jsem totiž kazatel :-)

Ale to je na samostatnou debatu.

Křesťanská veřejná aktivita. Vyslanci nebo trpitelé? Má být Kristus služebník ve svém prostředí aktivním nebo pasivním prvkem?

Odeberte to *nebo*. Jistěže jsme *martyrové* ve smyslu svědků i mučedníků. Nemůžeme být jedno bez druhého. Nejde to. Díky tomu je odpovězeno i na tu druhou otázku: Křesťan musí být ve svém prostředí aktivním prvkem.

Pro Blog na Ihned jsem napsal mimo jiné:

Křesťany bych dnes čekal tam, kde se budují přirozené hráze proti sobectví. Města už téměř beze zbytku mají své komunitní plány. Začínají o jejich tvorbě přemýšlet také obce a potřebovaly by pomoci. Co to znamená? Ponavštívit lidi v obci a probrat s nimi jejich potřeby, dokonce opakovaně a strukturovanými otázkami jim pomoci vyjádřit to, co už přestali považovat za možné. Takový plán pak potřebuje opatření, která vycházejí z vyhodnocených odpovědí. Vždycky je tu místo pro vzdělané sociology i proškolené laiky. Křesťané by se tak mezi dveřmi objevovali jinak než jako vyžehlené dvojice s bezpohlavním poselstvím a v barevných deskách zabalenými vyhrůžkami.

Dokonce by se křesťanům velice hodilo znát skutečné potřeby spoluobčanů. Však na ně Kristus reagoval. Mohli by propojit zajímavé lidi pouhou zmínkou, že o dva bloky vedle žijí lidé s podobnými potřebami, názory či metodami. Mezi tím by jistě bylo dost prostoru pro navázání vztahů a spolupráci. Křesťany bych totiž hledal i tam, kde se mrskají živnostenská pulci. Nárůst živností, který zaznamenali statistikové, je totiž bez asistence. Jistěže zafunguje přirozený výběr, ale nemusel by mít tolik práce, kdyby někdo poskytl alespoň základní poradenství. Hospodářskou komoru považují za ještě neviditelnější, než tu pověstnou ruku trhu. V mém okolí nejen že není vidět, ale doslova není. Zatímco reklamy na plotech přibývají a lidé se vrhají do podnikání s nadějemi na úspěch, zůstávají bez analýz a marketingových poradců. Vylovený rybník soukromých školek a jiných místních služeb v okolí Prahy naznačuje, že trh není zdaleka tak velký, jak se zdá. Data to musela říkat už dost dávno.

Křesťané by tu mohli zahrát roli přenašečů dat a poskytovatelů poradenství s potěšením, že se rodí lidé, kteří budou církvi jednou prospěšní. Církev má takový rozsah, že může profese propojovat a pomoci sdílet zkušenosti. A tenhle chléb po vodě puštěný se jí vždycky vrátí. Sem by mohla církev nasměrovat něco z financí, které ještě má a hlavně směrem ven používat peníze z ukradeného

majetku, o které si poprávu žádá...

Křesťanské svědectví umožňuje ještě jednu cennou službu. Odkrývá a zveřejňuje falešné spasitele. S přicházejícími volbami se nám zase urodili spasitelé všeho druhu. A jejich falešné sliby je třeba odkrývat střízlivou pamětí, která zaznamenává jejich minulé činy a výroky. Kdo jiný by to měl odvážně dělat, než lidé, kteří věří v jednoho Spasitele a proto se hrozeb lidských spasitelů nebojí!? Zatím však církevní představitelé dělají politikům volební kampaň zadarmo s tetelivou radostí, že pan starosta přišel do jejich kostela. Když je vítají, což je jistě správné, měli by alespoň s církevním pultíkem šetřit. Malí velcí spasitelé si dělají volební trampolínu z kdejakého shromáždění, ale z církevního by neměli.

Eschatologie – je svět určen k zániku (a naše aktivity marné) nebo k proměně, kterou je třeba připravovat?

Jistěže náš svět zanikne, to bychom se uhnuli od biblického svědectví (2. Petrova 3, 10) Ale právě proto je třeba o něj pečovat. Je nám svěřen až do dne, který nemůžeme ani odhadnout. Tedy až do posledního dne musí být vyleštěny všechny přibory a popleta každá květinka – seč nám stačí síly.

Kdo se neumí starat o tento svět, nebude se umět starat ani o ten budoucí...